

Profil polygrafického školství

V lednu 2009 jsme zahájili seriál článků o polygrafických školách v Česku. K profilům nejvýznamnějších polygrafických škol z České republiky jsme připojili rovněž vybrané školy na Slovensku. V deseti dílech našeho seriálu jsme se zaměřili na neznámější vysoké a střední školy, které mají v české a slovenské polygrafii dobrý zvuk. Žáci a jejich rodiče se z článků mohli o vybraných školách dovědět základní informace, jež jim mohou pomoci při rozhodování.

Účelem posledního dílu našeho seriálu je shrnutí informací a rekapitulace problematiky našeho odborného polygrafického školství. Seznam škol, k nimž jsme v tomto roce uveřejnili informativní profily, je uveden v tabulce č. 1. Kromě těchto subjektů, jež poskytují kompletní polygrafické vzdělání, působí v České republice také řada dalších škol, které mají oprávnění vyučovat polygrafické disciplíny v dílčím rozsahu vybraných studijních a učebních oborů. Seznam dvaceti pěti takto charakterizovaných škol, jak jej poskytl Národní ústav odborného vzdělávání v Praze, uvádíme v tabulce č. 2.

Vysoké školy

V České republice vychovává vysokoškolsky vzdělané odborníky pro obor polygrafie jako jediná vysoká škola Univerzita Pardubice. Vysokou odbornou úroveň výuky garantuje Katedra polygrafie a fotofyziky, která je součástí Fakulty chemicko-technologické. Studium polygrafie je akreditováno jako tříleté bakalářské, na které může navazovat dvouleté magisterské. Pokračovat lze i doktorandským studiem. K praktické výuce slouží studentům DTP studio i ofsetová tiskárna, ale také řada dalších strojů a zařízení pro tisk, dokončující zpracování a testování kvality polygrafické produkce. Katedra polygrafie a fotofyziky Univerzity Pardubice úzce spolupracuje s polygrafickými firmami i se Svazem polygrafických podnikatelů ČR. Pořádá také vzdělávací kurzy pro pracovníky z praxe. Součástí katedry je rovněž Polygrafická knihovna a Polygrafická laboratoř, která je jediným zkušebním pracovištěm v oboru polygrafie v Česku. Na Univerzitě Pardubice studuje polygrafii také řada studentů ze Slovenska. Zájemci ze Slovenska se mohou přihlásit ke studiu polygrafie za stejných podmínek jako studenti z Česka. Na Slovensku lze polygrafii studovat na Slovenské technické univerzitě v Bratislavě. Výuka polygrafie je součástí Oddělení polygrafie a aplikované fotochemie, Ústavu polymerních materiálů a Fakulty chemické a potravinářské technologie. Polygrafie je začleněna do studijního programu technologie polymerních materiálů. Občané z Česka mohou na Slovensku studovat bezplatně. Polygrafii lze studovat na tříletém bakalářském stupni a pokračovat dvouletým magisterským i navazujícím doktorandským studiem.

Střední školy v Čechách

Středoškolské studium polygrafie a příbuzných oborů, popřípadě učební obory, lze v České republice absolvovat na celé řadě škol. Podobně jako v případě polygrafického průmyslu i v oblasti středního polygrafického školství nabízí nejvíce možností hlavní město Praha. K neznámějším jménům patří škola v Hellichově ulici v Praze, jejíž historie sahá až do roku 1920. Škola prošla od té doby mnoha reorganizacemi a změnami ve studijním zaměření. Od roku 1996 zde sídlí Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická. Na obou školách studuje okolo 450 žáků. Střední škola nabízí obory polygrafie, užitá fotografie a média, propagační výstavnictví a také konzervátorství a restaurátorství. Na Vyšší odborné

škole grafické lze studovat obory propagační grafika, knižní grafika, fotografická tvorba a média, zpracování tiskovin a vydavatelská činnost. Druhou neznámější střední školou v Praze je Střední škola polygrafická v Praze 10 – Petrovicích, která má právní formu společnosti s ručním omezením. Škola je soukromým subjektem, takže žáci, resp. jejich rodiče musí počítat s hrazením školného. Škola nabízí tříleté učební obory reprodukční grafik, tiskař a knihař a čtyřleté maturitní obory reprodukční grafik pro média a tiskař. Škola poskytuje rovněž vzdělání v nástavbovém studiu s maturitou a dálkovém studiu s maturitou. Střední odborná škola mediální grafiky a polygrafie v Rumburku nabízí žákům výuční list v oborech reprodukční grafik, tiskař a knihař. Zájemci o studium s maturitou se mohou přihlásit na obory reprodukční

Tiskový stroj Polly Performer 266 na Univerzitě Pardubice

grafik pro média, tiskař a polygrafie. Jako nástavbu lze studovat obor polygrafický průmysl. Střední škola propagační tvorby a polygrafie ve Velkém Poříčí nad Metují nabízí vzdělání ve studijních oborech tiskař na polygrafických strojích a reprodukční grafik. Obor tiskař na polygrafických strojích lze také absolvovat v tříletém učebním cyklu. Škola ve Velkém Poříčí má jako jedna z mála u nás moderní archový stroj ve formátu A2 z KBA-Grafitecu.

Střední školy na Moravě

V Brně zajišťuje středoškolské studium polygrafie Integrovaná střední škola polygrafická. Základ vzdělávacích programů tvoří čtyřleté studijní obory s maturitou. Škola je nabízí v oborech obalová technika, polygrafie, reprodukční grafik pro média, technik dokončovacích zpracování tiskovin a tiskař na polygrafických strojích. ISSP Brno je velmi aktivní také v získávání dotací v rámci regionálních operačních programů, což

Profil v ST	Název školy	Místo
1/2009	Univerzita Pardubice	Pardubice
2/2009	Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická	Praha
3/2009	Integrovaná střední škola polygrafická	Brno
4/2009	Slovenská technická univerzita	Bratislava
5/2009	Střední škola polygrafická	Praha
6/2009	Střední škola polygrafická	Olomouc
7–8/2009	Střední odborná škola mediální grafiky a polygrafie	Rumburk
9/2009	Střední odborná škola polygrafická	Bratislava
10/2009	Střední průmyslová škola polytechnická – – Centrum odborné přípravy	Zlín
11/2009	Střední škola propagační tvorby a polygrafie	Velké Poříčí
12/2009	Rekapitulace	

Tabulka č. 1 – Seznam škol a jejich profilů ve Světě tisku

jí umožňuje inovovat stroje, zařízení a systémy v tisku a informačních technologiích. Modernizaci výuky posiluje rovněž úzká spolupráce školy s renomovanými výrobci a dodavateli polygrafických strojů. ISŠP Brno patří k pořadatelům pravidelných soutěží pro mladé knihaře z Česka i Slovenska. Střední škola polygrafická v Olomouci nabízí žákům odborné vzdělání ukončené maturitou ve čtyřletých oborech tiskař na polygrafických strojích, reprodukcí grafik pro média a polygrafie. Škola má velmi dobře vybavené učebny pro teoretickou i praktickou výuku v oblasti hardwaru i softwaru. Olomoucká SŠP spolupracuje s řadou polygrafických firem v Olomouckém i Moravskoslezském kraji, a to včetně moderních novinových tiskáren, které jsou v Olomouci a Ostravě. Pro modernizaci prostor a vybavení školy její vedení počítá s podporou z operačních programů. Ve východní části Moravy poskytuje možnost studia nebo vyučení v polygrafických oborech Střední průmyslová škola polytechnická – Centrum odborné přípravy ve Zlíně. Škola žákům nabízí dva tříleté učební obory tiskař a knihař. Obor reprodukcí grafik pro média se studuje jako čtyřletý a ukončuje se maturitou.

Součástí našeho seriálu článků byla i Střední odborná škola polygrafická v Bratislavě, která je jedinou střední školou na Slovensku s komplexní teoretickou i praktickou výukou polygrafie. Škola je moderně vybavena, včetně tiskového stroje KBA Performa 66-4. Všechny studijní a učební obory jsou koncipovány jako čtyřleté a jsou zakončené maturitou. Ve studijních oborech polygrafie se zaměřením na polygrafické technologie a grafiku tiskovin obdrží absolvent maturitní vysvědčení. V oborech grafik tištěných médií, grafik digitálních médií a tiskař na polygrafických strojích absolvent školy dostává navíc výuční list. Střední odborná škola polygrafická v Bratislavě patří k nejmodernějším středním polygrafickým školám ve střední Evropě.

Demografická hrozba

Střední školy musí ve svých plánech respektovat demografický výhled pro Českou i Slovenskou republiku. Počítá se s poklesem počtu žáků, který následuje po poklesu v počtu narozených dětí po roce 1993. Střední školy budou nuceny čím dál intenzivněji bojovat o nové žáky. Financování škol je závislé na počtu studentů, lze tedy očekávat boj o žáky. Střední školy již nyní organizují nábor nových žáků pomocí návštěv v základních školách, využívají burzy škol, představují své výukové programy na schůzkách v základních školách apod. Kapacita středních škol je asi o třetinu vyšší, než jsou nebo brzy budou skutečné počty žáků. Navíc většina žáků dává přednost studiu s maturitou, takže klesá zájem o klasické tříleté obory. Postupně se skutečně mění preference žáků. Například na Střední škole polygrafické v Olomouci se projevuje až nadprůměrný zájem o studium oboru reprodukcí grafik pro média, zatímco obor tiskař už tak moc netáhne. Podobné tendence pocítují všechny střední školy. Školy většinou nemají dostatek finančních prostředků, aby mohly investovat do nákupu moderních tiskových strojů. Spolupráce s tiskárny se i z tohoto pohledu jeví jako naprosto nezbytná. Žáci se k nejnovějším technologiím dostanou až ve firmách, což je ostatně obvyklé i v dalších evropských zemích, které jsme si zvykli označovat jako

Název	Místo	Obory
Jedličkův ústav a Základní škola a Střední škola	Praha 2	Knihářské práce
Odborné učiliště Vyšehrad	Praha 2	Knihářské práce
Střední škola Aloyse Klara	Praha 4	Knihář
Střední odborné učiliště služeb	Praha 9	Fotograf
Střední škola elektrotechniky a strojírenství	Praha 10	Knihář
Odborná střední škola podnikatelská	Kolín	Obalová technika
Střední škola obchodu, služeb a podnikání a Vyšší odborná škola	České Budějovice	Fotograf
Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola automobilní a technická	České Budějovice	Tiskař na polygrafických strojích
Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola	Strakonice	Obalová technika
Soukromá střední škola drogistická	Mariánské Lázně	Fotograf
Střední škola řemesel a služeb	Děčín	Fotograf
Vyšší odborná škola obalové techniky a Střední škola	Štětí	Obalová technika
Střední škola služeb, obchodu a gastronomie	Hradec Králové	Fotograf
Střední odborné učiliště technické	Přelouč	Tiskař na polygrafických strojích, reprodukcí grafik
Odborné učiliště a Praktická škola	Hostinné	Knihářské práce
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště	Lanškroun	Knihář
Odborné učiliště a Praktická škola	Brno	Knihářské práce
Střední škola potravinářská a služeb	Brno	Fotograf
Střední škola oděvní a služeb	Vizovice	Fotograf
Střední škola obchodu a služeb	Jihlava	Fotograf
Střední škola MESIT	Uherské Hradiště	Knihářské práce, knihař
Střední škola informačních technologií	Frydek-Místek	Obalová technika
Střední škola hotelová a obchodně podnikatelská	Český Těšín	Polygrafie
Střední škola oděvní, služeb a podnikání	Ostrava-Poruba	Fotograf
Střední škola obchodní	Ostrava-Přívoz	Knihář

Tabulka č. 2 – Seznam ostatních škol

vyspělé. Kromě středních škol, které jsme zmínili v souhrnné rekapitulaci, působí v České republice také mnoho dalších středních škol, v nichž výuka některého z polygrafických oborů nemusí být nutně nejdůležitějším článkem v profilu školy. V seznamu uvedeném v tabulce č. 2 vidíme řadu škol, které nabízejí žákům vzdělání například v oboru knihař. Uvedené školy mohou být rovněž vhodnou alternativou pro žáky, kteří končí základní školu. V tiskárnách a dalších firmách polygrafického zaměření působí mnoho pracovníků, kteří mají ve svém oboru velmi dobré výsledky, ale schází jim požadovaný stupeň vzdělání. Pro ně prakticky všechny střední školy nabízejí nejrůznější kurzy k doplnění vzdělání, získání výučního listu apod.

Závěr

Seriál článků představil možnosti vysokoškolského i středoškolského studia polygrafie v Česku i na Slovensku. Ukončení seriálu o polygrafických školách samozřejmě neznamená, že se Svět tisku přestane problematice odborného školství věnovat. Budeme i nadále uveřejňovat informace o této záslužné činnosti, která v současných podmínkách vůbec není jednoduchá. Přivítáme také jakékoli náměty z oboru polygrafie i samotných škol, které budou zaměřeny na lepší informovanost odborné veřejnosti.